

Apie vardažodžių kirčiavimo naujoves

Diana Žėkienė

Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakultetas

Prasminga rudenį kalbėti apie permainas. Apmiršta gamta, ir viskas aplinkui pasikeičia – keičiasi augalija, persimai-no oras... Taip pat mainosi ir žmogus, jo nuotaikos, mintys, įpročiai. Panašiai kaip gamta ir oras kinta žmogaus gyve-nimas, jo kalba. Jau kuris laikas visuomenę ir šiuolaikinius akcentologus domina lietuvių kalbos kirčiavimui būdingi kitimai, šiuolaikinėje kalboje vyraujančios kirčiavimo ten-dencijos, beatsirandančios naujos kirčiavimo gretybės. Va-dovaudamasi atliktais tyrimais ir turėdama reprezentatyvių vartosenos duomenų iš viso lietuvių kalbos ploto, Valstybinė lietuvių kalbos komisija (VLKK) neseniai paskelbė daugiau kaip 500 žodžių sąrašą, kuriame pateikiami realioje vartose-noje išplitę ir kalbos sistemai neprieštaraujantys kirčiavimo variantai, taigi vertinami kaip **norminiai**. Šį kartą kelis iš jų norėčiau pristatyti (išsamus sąrašas: www.vlkk.lt/naujienos/pakomisiu.../vardazodziu-kirciavimo-kodifikacijos-naujoves):

angliāvandenis 1 ir angliavandėnis 2
 apklōtas 2 ir āpklotas 3^b
 āvalynė 1 ir avalynė 2
 ceitnotas 1 ir ceitnōtas 2
 cinamōnas 2 ir cināmonas 1
 cūkraligė 1 ir cukrāligė 1
 čiaudulys: čiaūdulj 3a ir čiaūdulj 3^b
 gyvaštis 3a ir gývaštis 1
 imbieras 1 ir imbiēras 2
 įklōtas 2 ir įklotas 1
 įmautė 1 ir įmaūtė 2
 jaudulys: jáudulj 3a ir jaūdulj 3^b
 káulaligė 1 ir kaulāligė 1
 káulaplėvė 1 ir kaulāplėvė 1
 ketvirītis 2 ir kētvirtis 1

kiaurymė 2 ir kiáurymė 1
 kontėineris 1 ir konteīneris 1
 kurčnebylis, 1 ir kurčnebylys, 3^{ab}
 lavōninė 1 ir lavoninė 2
 liauka 1 ir liaukā 2
 mēdžiaga 1 ir medžiagā 3^b
 meñtė 2 ir mentė 4
 miūziklas 1 ir miuziklas 2
 negaliā 2 ir nēgalia 1
 netvarkā 3 b ir nētvarka 1
 nōsiaryklė 1 ir nosiāryklė 1
 nōsiaskylė 1 ir nosiāskylė 1
 operācinė 1 ir operacinė 2
 pagālbinkas 1 ir pagalbininkas 2
 pāiniava 1 ir painiavā 3a
 paširdžiaī 3b ir paširdžiai 1
 pātalyne 1 ir patalynė 2
 pātiekalas 34b ir patiēkalas 3^b
 prōcentas 1 ir proceñtas 2
 promilė 1 ir promilė 2
 reñtgenas 1 ir rentgēnas 2
 snaudulys: snáudulj 3a ir snaūdulj 3^b
 trūkdīs 2 ir trukdys 4
 tvársliava 1 ir tvarsliaivā 3^a
 tvařstis 2 ir tvārštis 1
 Vėlinės 1 ir Vėlinės 2

Rudeniniame gamtos, žmogaus minčių, kalbos virsme švenčiamos Vėlinės 1 (Vėlinės 2). Rimstant veiklijam laikotarpiui pati gamta nuteikia reikšmingiems apmąs-tymams: kokie esame, ką prarandame ir ką įgyjame, ko išmokome, o ką dar reikės įsisąmoninti... Taip ir kalba – gyva, vadinasi, vis besikeičianti.

LITUOVOS MEDICINOS BIBLIOTEKA PRISTATO

Mokslinė konferencija, sujungusi bibliografus ir medikus

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Spalio 12 d. Lietuvos medicinos bibliotekoje vyko moks-linė konferencija „Medicinos bibliografijos raida ir svarba mokslininkui“, skirta gydytojo psichiatro, bibliografo Vlado Šimkūno 100-osioms gimimo metinėms. Joje dalyvavo dau-giau kaip 60 dalyvių iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Pakruojo, Švenčionėlių. Į renginį susirinko ne tik bibliotekų atstovai, bet ir medikai.

Konferencijoje perskaityti pranešimai apie nacionalinę

bibliografijos reikšmę, terminiją, apžvelgta bibliografijos raida ir istorija. Pristatyti žymiausi bibliografai ir leidiniai. Aptartos personalinės bibliografijos, jų struktūra, reikšmė, socialinė pa-skirtis bei funkcijos. Pranešimus skaitė dr. Nijolė Bliūdžiuvie-nė ir dr. Violeta Černiauskaitė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka), dr. Birutė Railienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), Nijolė Raudytė (Šv. Pran-ciškaus onkologijos centras), Lietuvos medicinos bibliotekos

direktorė Salvinija Kocienė, Informacijos skyriaus vedėja Regi-
na Vaišvilienė ir vyriausioji bibliotekininė Janina Valančiūtė.

Dr. N. Bliūdžiuvienė pranešimu „Nacionalinės bibliogra-
fijos reikšmė“ supažindino ir su kitų šalių nacionalinių bib-
liografijų modeliais. Dr. V. Černiauskaitė aptarė bibliografijos
terminijos šaltinius, jų kaitos ir atsinaujinimo ypatumus.
Dr. B. Railienės ir N. Raudytės pranešimai buvo skirti per-
sonalinėms bibliografijos rodyklėms. R. Vaišvilienė pristatė
lietuviškosios medicinos bibliografijos leidinius. Su medikais,
daug nuveikusiais lietuviškosios bibliografijos srityje, savo
pranešimu supažindino J. Valančiūtė. LMB direktorė S. Ko-
cienė apžvelgė VI. Šimkūno sunkų gyvenimo kelią, atskleidė
jo humaniškos asmenybės bruožus.

Negalėjusios dalyvauti konferencijoje doc. Dalia Triponienė
ir gydytoja doktorantė Eglė Sakalauskaitė-Juodeikienė atsiun-
tė savo pranešimus. Doc. D. Triponienės pranešimas „Vladas
Šimkūnas – mokslo kolega ir bibliografas“, gyd. E. Sakalaus-
kaitės-Juodeikienės – „Bibliografijos svarba mokslininkui“.

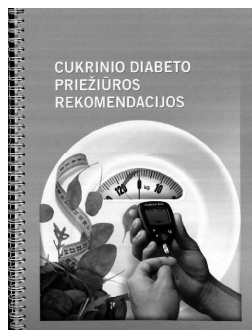
Prisiminimais pasidalijo VI. Šimkūno kurso draugai Bro-
nius Domža, Jurgis Ramanauskas, kolegė Danguolė Survi-
laitė ir kt. Renginyje pristatyta šiais metais LMB parengta

bibliografijos rodyklė, kurioje pateikti VI. Šimkūno darbai bei
literatūra apie jį. Leidinyje atsispindi ir archyvinė medžiaga.
Atidaryta VI. Šimkūnui skirta literatūros ir nuotraukų paroda.
Eksponuojamos VI. Šimkūno sudarytos bibliografijos rody-
klės, straipsniai, darbų rankraščiai, įvairūs dokumentai, laiškai.
Susirinkusiesiems grojo Lietuvos nacionalinio operos ir
baletų teatro orkestro smuikininkas Andrius Pleškūnas.

Konferencijos dalyviai. Nuotr. V. Rimšos

Naujos knygos Lietuvos medicinos bibliotekoje

Cukrinio diabeto priežiūros rekomendacijos : [metodinė ir mokymo priemonė] / [Evalda Danytė, Lina Radzevičienė, Rita Šulcaitė, Eglė Urbanavičienė, Eglė Varanauskienė, Džilda Veličkienė, Rasa Verkauskienė, Žydrūnė Visockienė] ; [recenzantai: Vytautas Kasiulevičius, Gediminas Urbonas]. – [Vilnius] : Vilniaus endokrinologų draugija : Lietuvos endokrinolo-

gų draugija, [2017]. – 64 p. : ilustr.

Leidinyje pateikiama cukrinio diabeto klasifikacija. Aptariama diagnostika, medikamentinis gydymas, komplikacijų prevencija bei gydymas, sergančiųjų diabetu mokymas ir savikontrolė. Visi tekstai iliustruoti paveikslais, schemomis ar lentelėmis.

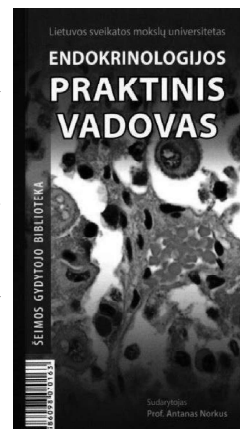
Endokrinologijos praktinis vadovas : leidinys skirtas tik medikams / Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ; sudarytojas Antanas Norkus ; recenzantai: Leonas Valius, Eglė Urbanavičienė. – Kaunas : [Medicininės informacijos centras], 2017. – 480 p. : iliustr. – (Šeimos gydytojo biblioteka).

Tėstinis leidinys. Tai trečioji patikslinta ir papildyta naujaisiais mokslo pasiekimais bei praktine patirtimi mokomoji knyga. Pagrindinis leidinio tikslas – atkreipti praktikos gydytojų dėmesį į dažniausiai pasitaikančių endokrininių liaukų ligų kliniką, diagnostiką ir gydymą.

Mokomojoje knygoje pateikiama endokrininių liaukų fiziologija, dažniausiai pasitaikančių ligų priežastys, klinika, diagnostika, galimos komplikacijos, ryšys ir įtaka kitoms ne endokrininės kilmės ligoms bei gydymas. Daugiausia dėmesio skiriama cukriniam diabetui, skydliaukės ligoms, hipofizės ir antinksčių patologijai, lytinių liaukų veiklos sutrikimams, neuroendokrininiams tumorams, osteoporozei, nutukimui, vaikų endokrininių ligų ypatumams ir kt. Pabaigoje pateikiamas literatūros sąrašas.

Leidinį parengė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto specialistai – endokrinologai ir kitų sričių specialistai – akušeriai-ginekologai, chirurgai, nefrologai, oftalmologai, fiziologai, biologai, psichologai ir kt.

Knyga skiriama šeimos gydytojams, internistams, endokrinologams, nefrologams, neurologams, akušeriams-ginekologams, oftalmologams, fiziologams, kitų sričių specialistams. Taip pat naudinga ir gydytojams rezidentams, studentams medikams bei slaugytojams diabetologams.

*Parengė Janina Valančiūtė
Lietuvos medicinos biblioteka*